

Posudek vedoucího práce

TICHÁ, Františka. *Sociální činnost náboženských obcí ČČS od jejího vzniku do padesátých let 20. století*. Diplomová práce. Praha: HTF UK, 2011. 88 s.

Posudek vypracoval: Pavel Kolář, ThD.

Autorka si pro svou diplomovou práci zvolila téma, které v dosavadní odborné literatuře není dostatečně zpracováno. Oproti mnoha jiným pracím, které jsou založeny na zpracování sekundární odborné literatury, byla autorka nucena pracovat s primárními, často archivními prameny. Ve své práci prokazuje schopnost samostatné kritické práce s prameny, s ohledem na to, že HTF UK primárně neposkytuje plné formální vzdělání v historických vědách.

Autorka své zpracování tématu rozložila do šesti kmenových kapitol, ohraničených úvodem a závěrem. Práce je doplněna pěti přílohami.

V *Úvodu* autorka přehledně vymezuje cíl své práce i postup (metody), jímž jej chce dosáhnout. Odlišuje rovněž předloženou práci od své práce bakalářské (2009), která se věnovala zvolenému tématu pouze okrajově.

Kořeny sociální práce v křesťanství (2. kapitola) poskytují dějinné zarámování a východisko pro charakteristiku sociální práce v ČČS a jejích křesťanských kořenů. Jde o kapitolu přehledovou, která čerpá výhradně ze sekundární literatury. Užívá rovněž knihy HNÍK, *Pohnutky dobročinnosti*, která sice nepatří ke standardní učebnici charitativní péče v křesťanství, ale umožňuje autorce již v této úvodní kapitole uplatnit hledisko ČČS.

Vznik církve československé a její služba potřebným (3. kapitola) pojednává o ustavení charitativní péče a sociální práce v prvních desetiletích trvání ČČS. Zaměřuje se na ustavení odboru pro sociální činnost na valném sjezdu ČČS v roce 1921, sněmovní dokument (rezoluce) o ustavení a organizaci sociální činnosti z 1. Řádného sněmu ČČS r. 1924, o dokumentu *Sociální poslání* z r. 1931, o ustavení autonomního Ústředí sociální práce ČČS v roce 1933 a dalším rozšiřování a z kvalitňování (ošetřovatelství, zdravotní péče, sirotčince...) sociální práce organizované Ústředím i NO. Autorka nezakrývá ani četná pnutí, která s sebou rozvoj soc. činnosti v církvi nesl. Z textu je patrné, že ve své době (meziválečné) ČČS rozvíjela jako jedna z mála institucí v ČSR sociální práci moderně a profesionálně.

Aby představila též teologickou reflexi charitativní a sociální činnosti v ČČS, předkládá autorka v kapitole *Pohled teologů ČČS* (4. kap.) stručné průhledy do sociálních témat v teologii předních osobností ČČS (Farský, Kovář, Hník, Statečný) a delší charakteristiku „sociální teologie“ Vladimíra Lence. Škoda, že se autorce nepodařilo opatřit čísla Českého zápasu z r. 1925, ve kterých bylo poměrně obsírně pojednáno o ekumenické konferenci *Life and Work* ve Stockholmu r. 1925, která se věnovala mnoha soudobým sociálním problémům. Podobně i po válce oficiální stanovisko ČČS ke konferenci v Oxfordu (1937) otištěné v *Náboženské revue* roku 1947. Bylo by zajímavé i více představit osobnost Lencovu, který není tolik znám. Kapitola tak představuje spíše jednotlivé sondy do teologické reflexe sociální činnosti v církvi. Kdyby se tomuto tématu autorka věnovala pouze v této kapitole, bylo by to nedostatečné. Ale o teologické reflexi autorka píše i v kontextu diskuse sněmovních dokumentů a programových textů (3., 6. a 7. kapitola), čímž tento případný nedostatek 4. kapitoly kladně vyrovnává a naplňuje tak jeden z cílů své práce.

Kapitola *Vývoj sociální činnosti v některých NO* (5. kapitola) představuje původní přínos autorky. Na základě archivních dokumentů a kronik popisuje vývoj sociální činnosti v NO Hradec Králové, Pardubice a Náchod. Dobře ukazuje na to, jak specifika každé z NO ovlivňovala i formování sociální činnosti. Také je patrné, že s nárůstem významu sociální činnosti v NO docházelo rovněž k napětí mezi jejich duchovní správou a těmi, kteří organizovali soc. činnost. V některých NO se sociální činnost stala i významným zdrojem příjmů, které NO umožňovaly hradit náklady na provoz. Sociální činnost byla též významným místem, ve kterém se uplatňovali laici, a tak se podíleli na poslání církve.

Kapitola *Útlum sociální činnosti po únorovém puči* popisuje postupný zánik sociální činnosti církve, která přežila období okupace a sehrála významnou úlohu v poválečné obnově země (kterou provázela nedostatek základních životních prostředků). Zestátnění sociální péče znamenalo významné omezení činnosti církve ve společnosti a ztrátu činnosti, ve které se přirozeným způsobem mohlo rozvíjet všeobecné kněžství všech pokřtěných. „Vylastnění“ péče o potřebné a ztráta kontinuity poznamenává CČSH do dnešních dní. Zatímco ŘKC i evangelické církve využily při obnově své sociální činnosti hojně zkušeností i financí svých církví ve svobodném světě, CČSH obnovuje své sociální působení velmi obtížně a spíše osamoceně.

Předloženou práci považuji za velmi dobrou. Ačkoli je na některých místech práce poznamenána grafickými nedostatky (řádkování) a chybnou či nedostatečnou interpunkcí, nepovažuji tato pochybení za závažná. Autorka samostatně zpracovala poměrně obtížné téma a při své práci se nemohla opírat o komplexní zpracování tématu v sekundární literatuře. Hodnotím práci veskrze kladně. Vyznačení případných nedostatků či omylů ponechávám kritickému úsudku oponenta.

Navrhuji ohodnocení práce známkou **výborně**.

V Praze 17.7.2011

Pavel Kolář